

RMG Nota – Strategie reizigers en PLF 12/05/2022

Context

In de context van een gewijzigde epidemiologische situatie en een toename van de vaccinatiegraad wereldwijd, zijn er discussies lopende binnen de Europese Commissie rond maatregelen voor reizigers, zoals het opheffen van resterende beperkingen op het vrije verkeer binnen de EU, en het afschaffen van de “witte” of veilige landenlijst voor derde landen. België zal hierin ook een standpunt moeten innemen, en er werd een advies aan de RAG gevraagd (gebaseerd op wetenschappelijke evidentie). Op basis van dit RAG advies¹ legt de RMG onderstaande wijzigingen in de strategie voor reizigers voor aan de IMC.

Discussie

De voorbije twee jaren waren de doelstellingen van het testen van aankomende internationale reizigers (1) het screenen van mensen die mogelijk een hoog risico lopen om met SARS-CoV-2 besmet te zijn omwille van een zeer hoge viruscirculatie in het land van afreis, en zo positieve gevallen op te sporen voordat of zo snel mogelijk na aankomst in het land, en vooral (2) de introductie van nieuwe varianten te vermijden of op te sporen en hun circulatie te vertragen. Reizigers zijn een doelpopulatie voor uitgebreide sequencing van positieve test resultaten. Ook al worden niet alle positieve tests gesequenced, als de besmette persoon geïsoleerd wordt, zal de verdere verspreiding beperkt worden.

Doelstelling 1 is enkel relevant voor landen met een (veel) hogere viruscirculatie dan België. Het ontstaan van nieuwe golven van besmettingen de voorbije twee jaren is het resultaat geweest van verschillende bijdragende factoren, zoals nieuwe varianten, versoepeling van maatregelen, waning immunity en het begin van het schooljaar/academiejaar. De terugkeer van een groot aantal reizigers na een vakantieperiode (zomer-, kerst- en skiperioden) heeft wel vaak geleid tot een tijdelijke toename van besmettingen. De positiviteitsratio (PR) voor inkomende reizigers in België is momenteel echter veel lager dan de PR bij asymptomatische personen in het kader van een betalende test, en een systematische screening (voor vertrek of na aankomst) is dus nog moeilijk te rechtvaardigen.

Ook is de dynamiek van de epidemie gewijzigd. Door doorgemaakte infecties en/of vaccinatie is het aantal vatbare personen nu veel lager dan in de eerste fase van de epidemie. Introductie van infecties door reizigers zal nu dus slechts een zeer beperkte en tijdelijke impact hebben op de virus circulatie (behalve in de context van een nieuwe variant met sterke immune escape).

Doelstelling 2 is vooral belangrijk voor landen waarvan geweten is dat er een nieuwe variant circuleert (omdat er naar gezocht wordt). Voor de meerderheid van de derde landen is de surveillance van varianten echter (zeer) beperkt, en dus worden enkel landen met een goede surveillance benadeeld. Ondanks een reisverbod opgelegd in België kunnen besmette personen ook makkelijk via andere landen toch naar hier komen, onder meer via grote Europese transitluchthavens. Indien er toch specifieke maatregelen worden opgelegd voor VOC-landen, is het vanuit wetenschappelijk standpunt niet pertinent om een onderscheid te maken tussen EU en niet-EU VOC landen (het risico is hetzelfde).

In de aanbeveling 2022/107 VAN DE RAAD van 25 januari 2022 betreffende een gecoördineerde aanpak om veilig vrij verkeer tijdens de COVID-19-pandemie te vergemakkelijken, wordt aanbevolen om de beperkingen op het vrij verkeer van personen binnen de Unie op te heffen zodra de epidemiologische situatie, onder meer in de ziekenhuizen, het toelaat. Omdat er in de landen zelf geen gebruik meer wordt

¹ <https://covid-19.sciensano.be/nl/covid-19-wetenschappelijke-informatie-rag>

RMG Risk Management Group

gemaakt van een Covid Safe Ticket, wordt de vraag gesteld of een gebruik van het EU DCC voor reizen binnen de EU/Schengen nog proportioneel is tot het risico.

Momenteel geldt voor de EC nog steeds een beperking op niet-essentiële reizen naar de EU vanuit veel niet-EU-landen. De EU heeft een lijst opgesteld van landen waarvoor deze beperkingen niet gelden, de “Witte lijst”. In de praktijk blijkt echter dat slechts een klein aantal landen (waaronder België) de lijst hanteert, en de laatste update dateert van januari 2022.

Momenteel zijn er geen VOC-landen, maar deze kunnen er in de toekomst wel nog zijn. Ook is het onzeker hoe de epidemiologische situatie de komende maanden (en jaren) zal evolueren. De bestaande systemen (PLF, DCC) moeten dus opnieuw geactiveerd kunnen worden indien nodig.

Algemeen moet er gestreefd worden naar zo eenvoudig mogelijke regels voor reizigers, met homogeniteit 1) binnen de EU landen en 2) binnen België (gelijkaardige maatregelen voor gelijkaardige situaties en risico’s). Dit berekent dat er geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen Belgische residenten en niet-residenten en ook niet tussen een EU en een non EU VOC land.

RMG advies

De RMG legt de volgende wijziging in strategie voor aan het IMC;

- Niet VOC landen:
 - o In de huidige epidemiologische situatie kan vrij verkeer toegelaten worden voor alle reizigers, uit zowel EU als derde landen, en onafhankelijk van de incidentie van besmettingen in het land/streek van herkomst en van een vaccinatie- of herstelcertificaat.
 - o Dit betekent dat er geen gebruik meer wordt gemaakt van kleuren voor EU/Schengen landen, dat de “witte lijst” niet meer opgesteld, en dat er ook geen DCC meer nodig is om België in te reizen.
 - o Het DCC moet wel opnieuw geactiveerd kunnen worden indien de epidemiologische situatie verandert, en bv. het CST in België ook opnieuw geactiveerd zou worden.
- VOC landen:
 - o De mogelijkheid tot een “noodrem” procedure moet behouden blijven in geval van een nieuwe zich verspreidende VOC met een ernstig ziektebeeld of waarvan een hogere ernst vermoed wordt.
 - o Indien de VOC procedure wordt geactiveerd, moeten de maatregelen niet beperkt blijven tot het land dat de VOC het eerst heeft ontdekt (dankzij een performante genomische surveillance). Om effectief de introductie van een nieuwe VOC in België te vertragen, moeten er algemene regels worden opgelegd gelden voor alle inkomende reizigers (en vooral deze die afkomstig zijn uit een land met een belangrijk knooppunt voor internationale reizen), met een focus op testen voor vertrek (of bij aankomst) en een betere controle op de naleving van de test verplichting. Een reisverbod voor VOC-landen moet vermeden worden.

Dit betekent dat het PLF enkel nog toegepast zal worden in een VOC context.